

*К.е.н., доцент Брік С.В.
доцент кафедри економічного аналізу та обліку,
Національний технічний університет «Харківський
політехнічний інститут»
м. Харків
E-mail: svetsvb@gmail.com*

ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК БУХГАЛТЕРСЬКИХ ПРОГРАМ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ, В ЯКОСТІ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

Відповідно до п. 8 МСБО 38, нематеріальний актив – це немонетарний актив, який не має матеріальної форми та може бути ідентифікований, як:

- а) контрольований суб'єктом господарювання в результаті минулих подій;
- б) від якого очікують надходження майбутніх економічних вигід до суб'єкта господарювання.

Згідно п. 12 МСБО 38, актив є ідентифікованим, якщо він:

а) може бути відокремлений (його можна відокремити або відділити від суб'єкта господарювання і продати, передати, ліцензувати, здати в оренду або обміняти індивідуально або разом з пов'язаним з ним контрактом, ідентифікованим активом чи зобов'язанням, незалежно від того, чи має суб'єкт господарювання намір зробити це);

б) виникає внаслідок договірних або інших юридичних прав, незалежно від того, чи можуть вони бути передані або відокремлені від суб'єкта господарювання або ж від інших прав і зобов'язань.

У п. 13 МСБО 38 зазначено, що суб'єкт господарювання контролює актив, якщо він має повноваження отримувати майбутні економічні вигоди, що надходять від основного ресурсу, та обмежувати доступ інших до цих вигід.

П. п. 9 – 10 МСБО 38 пояснюється, що поширеним прикладом об'єкту нематеріальних ресурсів є комп'ютерне програмне забезпечення [1].

Ліцензії та супровідні первинні документи на користування комп'ютерними програмами надають можливість визначити відповідність витрат наведеним вище ознакам нематеріальних активів [2].

Фінансовий облік наявності авторського права і суміжних з ним прав, а саме прав на комп'ютерні програми ведеться на субрахунку 125 «Авторське право та суміжні з ним права».

Найбільш поширеною сьогодні в Україні є система програм «1С: Підприємство», яка призначена для автоматизації управління та обліку на підприємствах різних галузей, видів діяльності і типів фінансування.

За всіма параметрами програма має конкурентоспроможну функціональність і переваги за рахунок наявності в системі модулів бухгалтерського та податкового обліку.

Програма «1С: Підприємство» може працювати як у файловому режимі бази даних, так і Клієнт-серверному варіанті. Для компаній, які використовують 10 і більше користувачів, краще використання Клієнт-серверного варіанту програми. Для організації роботи програми в Клієнт-серверному варіанті крім ліцензій на Основну програму і додаткові робочі місця необхідно придбати ліцензію на Сервер «1С: Підприємство» і вибрати один з декількох варіантів платних або безкоштовних SQL серверів, платні: Microsoft SQL Server, Oracle Database, безкоштовні PostgreSQL, IBM DB2. Робота в Клієнт-серверному варіанті забезпечує більш швидкий доступ до даних і кращий захист інформації в порівнянні з файловим варіантом. Система «1С: Підприємство» підтримує роботу з широким спектром торгового обладнання: фіскальні реєстратори, ваги, ПОСТ термінали, сканери штрих-кодів, датчики обліку відвідувачів.

Але все більшої актуальності для бухгалтерів в Україні набувають інтернет-ресурси, які не потребують спеціальної установки на персональному комп'ютері і можуть працювати онлайн. До них потрібно віднести SMARTFIN, IBUN.ONLINE, BOOKKEEPER, ХЕПИ-БУХ, ДІЛОВОД, АБ ОФІС та інші.

Всі вони мають певні переваги перед програмою «1С: Підприємство»:

- не потрібно наймати фахівця для оновлення програм – в сервісі завжди

остання версія;

- працювати можна з будь-якого місця. Співробітники можуть перебувати далеко один від одного і працювати одночасно з одними і тими ж даними;

- здавати звітність в державні органи можливо прямо з програми без перемикання на інші програми, такі як МЄДок. Використовується ключ електронного підпису від інших програм здачі звітності;

- працювати в сервісі надійно і безпечно. Дані зберігаються в сучасному дата-центрі, а для передачі інформації через Інтернет використовується захищений протокол HTTPS, який передбачає надійне шифрування даних;

- інформація доступна тільки тим користувачам, яким надано права.

Звісно ж, такі програми не відповідають визначенню нематеріального активу, та видатки на їхнє придбання або внутрішнє генерування визнаються як витрати в період їх понесення. Це пояснюється тим, що ліцензія на користування програмою є невиключною, підприємство не зможе її продати, надати в користування ще комусь. Крім того, однією з властивостей програм, які передають у користування на підставі невиключних ліцензій, є регулярне одержання оновлень протягом ліцензійного строку, який здебільшого автоматично продовжується в разі здійснення чергового ліцензійного платежу [2].

Список використаних джерел

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку «Нематеріальні активи» від 01.01.2012. №38 / Рада з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_050 (дата звернення 02.03.2020).
2. Довбиш Г. Відображення нематеріальних активів у бухгалтерському та податковому обліку. URL: <http://www.profiaudit.com.ua/index.php/uk/my-cyd-dryg-2/4771-konsultatsiya-10-09-19> (дата звернення 02.03.2020).